

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Oslo, 25.10.2013

Deres ref. :
13/3047

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/4964

Saksbehandler:
Isabella Kasin

Miljødirektoratets høringsuttalelse om statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Miljødirektoratet støtter i hovedsak forslaget til statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging. Noen konkrete forslag til mindre endringer følger nedenfor.

Miljødirektoratet mener at det er positivt at rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging blir videreført og fornyet med SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Gjennom arealplanlegging legges rammebetingelser som i høy grad påvirker miljøkvalitet. Derfor er det av stor betydning at retningslinjene er så presise og tydelige som mulig når det gjelder hvordan prioriteringer og avveininger mellom ulike hensyn bør foretas. Vi mener at høringsforslaget tar opp viktige utfordringer innen bolig-, areal- og transportplanlegging på en god måte og at den dermed vil være et nyttig redskap for å fremme en bærekraftig utvikling (jf. plan- og bygningslovens § 1-1). Likevel er det noen forhold som vi ønsker å kommentere og foreslå små justeringer for:

Grønnstruktur mm. må ivaretas, ikke bare tas hensyn til

Forutsetninger om å ivareta miljøkvaliteter er uttrykt tydeligere i andre målformuleringer, for eksempel i "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" kgl. res. 24.6.11. Der heter det: "Regjeringen forventer at: - kommunen tar vare på og videreutvikler en sammenhengende grønnstruktur, grønne lunger og vannmiljø, ...". Grønnstrukturen i byområder er viktig både med tanke på miljø-, helse-, og rekreasjon og derfor må det foretas nøye avveininger mellom sikring av disse verdiene og et konsentrert og samordnet utbyggingsmønster. Vi vil anbefale at «tas hensyn til» erstattes med «ivaretas». Og poenget med å ivareta, å videreføre verdier og kvaliteter, bør komme fram. Det kan også med fordel fremheves at grønnstrukturen med *viktige aktivitets- og friområder* er særlig viktig å ivareta.

For å styrke forslaget til retningslinjer foreslår vi ut fra dette følgende endringer under punkt 4.4, andre avsnitt:

"4.4 Det må planlegges ... .. og høy arealutnyttelse.

Ved planlegging av nye utbyggingsområder, og ved fortetting og transformasjon, skal ~~det tas hensyn til overordnet grønnstruktur,~~ grønnstruktur med viktige aktivitets- og friområder, viktig naturmangfold og kulturhistoriske verdier og estetiske kvaliteter i bebygde områder ivaretas på en slik måte at verdiene og kvalitetene ikke blir vesentlig svekket. Kulturmiljøer og kulturminner bør ... ."

Hvordan planlegge for redusert transportbehov ved fritidsreiser

Av den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2009 (TØI rapport 1130/2011) går det frem at fritids- og besøksreiser utgjorde 32 prosent av alle reiser. Bilen var det vanligste transportmidlet på disse reisene, enten som sjåfør (36 prosent), eller som passasjer (16 prosent). Derfor mener Miljødirektoratet at det er viktig å vie denne typen reiser oppmerksomhet også i arealplanleggingen. En del av disse reisene, som individuelle besøksreiser med stor variasjon i start- og målpunkter, vil være avhengige av et generelt godt fungerende miljøvennlig transportsystem. Dette dekkes i tilstrekkelig grad av forslaget til retningslinjer i sin nåværende form. Men vi mener fritidsreiser knyttet til rekreasjon og til publikumsintensivt aktivitets- og fritidstilbud bør nevnes mer eksplisitt. Tilgang til offentlige grønt- og rekreasjonsområder i nærmiljøet er viktig for å redusere transportbehovet.

Miljødirektoratet foreslår derfor følgende endringer:

Punkt 4.2: ".....Det bør legges vekt på å finne løsninger som gir korte avstander mellom .....private og offentlige tjenestetilbud, turdrag, aktivitets- og friområder, og som reduserer behovet for bilbruk. ...."

Punkt 4.6, første avsnitt: "..... Dette gjelder også for andre besøks- og arbeidsplassintensive funksjoner som fritids- og aktivitetstilbud og statlige virksomheter, institusjoner og foretak.

Blå-grønn infrastruktur og infrastruktur for gående og syklende

Grønnstrukturen har ulike funksjoner. En helt sentral funksjon er å ivareta sammenhenger for turer og aktiviteter innen byggesonen og gi forbindelser til elvekorridorer, til strand- og markaområder. Både i forhold til naturvern i byggesonen og i forhold til rekreasjon i nærområder (jf. avsnittet ovenfor om redusert transportbehov ved fritidsreiser) mener vi at det er viktig å sørge for en sammenhengende blå-grønn infrastruktur i byområder. Dette er spesielt viktig når det ellers legges opp til høy utnyttelse i tettbygde strøk og ved knutepunkter. For å fremheve dette i retningslinjene foreslår vi å utvide pkt 4.4 med følgende setning:

Punkt 4.4, andre avsnitt: " ....Kulturminner og kulturmiljøer bør tas aktivt i bruk som ressurser i by- og tettstedsutvikling. Et sammenhengende turveinnett i grønnstruktur og elvekorridorer bør bevares, etableres eller videreutvikles."

Et slikt turveinett vil også være et supplement for transportsystemet for myke trafikanter, hovedsakelig gående. Miljødirektoratet mener det er viktig å markere et skille mellom transportsystemene for gående og syklende siden et felles nett for begge trafikantergruppene ikke vil dekke behovene for framkommelighet og ivaretagelse av kvaliteter. Det er viktig å skille mellom publikums behov for stier og veier i rekreasjonsområder og deres behov for effektive transportnett for f.eks. sykling til og fra jobb. Dersom man tar sikte på å ta ut sykkelens potensiale til å dekke en andel av reisene i byer og tettsteder (jf. Meld. St. 26, Nasjonal transportplan 2014 - 2023), må et hovedsykkelveinett tilpasses transportsykling. For å poengtere dette ytterligere i retningslinjene foreslår Miljødirektoratet følgende endring i pkt 4.5:

Punkt 4.5, tredje avsnitt: " Sykkel og gange..... I by og tettstedsområder bør det utarbeides planer for et sammenhengende og effektive gang- og sykkelvegnett.... "

Forholdet mellom SPR for bolig-, areal- og transportplanlegging og statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet

I punkt 4.8 heter det "Ved utforming av boligområder... .. I områder hvor det på kort sikt kan være målkonflikt mellom boligbygging og normer og retningslinjer for miljøkvalitet, kan hensynet til utbygging gå foran dersom det bygger opp om målene i disse retningslinjene."

Miljødirektoratet foreslår at denne siste setningen under punkt 4.8 fjernes eller omformuleres, med følgende begrunnelse:

Statlige planretningslinjer går foran statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet. Det betyr at hensynet til fortetting og utbygging - dersom det bygger opp om målene i disse retningslinjene - vil gå foran statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet. I Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T - 1520) og Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012) står det nærmere beskrevet hvordan man bør gå fram i slike situasjoner og hvilke avbøtende tiltak som bør iverksettes (håndtering av avvik). Miljødirektoratet mener at det vil være fare for at slike situasjoner og mulige avbøtende tiltak ikke blir nøye nok vurdert dersom setningen blir stående. Vi er bekymret for at det da vil være lett å kun vise til denne setningen i begrunnelsen for utbygging uten å ta hensyn til spesifiseringene i retningslinjene for miljøkvalitet. I så fall vil det være mindre sannsynlig at mulige miljøgevinster gjennom avbøtende tiltak hentes ut i slike utbyggingsprosjekter. Dermed ville retningslinjene for miljøkvalitet i praksis bli svekket gjennom denne setningen, uten at den tilfører forholdet mellom SPR for bolig-, areal- og transportplanlegging og statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet noe nytt.

Miljødirektoratet mener også at nevnte setning ikke er like dekkende for både luft- og støyproblematikken. Mens en bærekraftig byutvikling med samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging og teknisk framskritt kan bedre luftkvaliteten i framtiden gjelder dette i mindre grad for støyproblemer. Fortetting og konsentrert utbygging alene vil ikke løse støyproblemer på lang sikt uten at det iverksettes avbøtende tiltak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Siri Sorteberg
seksjonsleder

Isabella Kasin
seniorrådgiver